

עומק הפשט

בס"ד, יום ג' פרשת חוקת ו' תמוז תשע"ח,
מסכת נדרים - דף מא.

בירורי הלכה אקטואליים, מפי גדולי הדור
שליט"א, לעורר לב המעיין, ואין לסמוך על
הדברים הלכה למעשה.

גליון נושא:

'הודאה בחולה שנתרפא'

נס ההצלה!

רפואה שלימה: גודל ההצלה
בריפוי החולה, מבואר בגמ'
נדרים (דף מא.), גדול נס
שנעשה לחולה, יותר מן הנס
שנעשה לחנניה מישאל ועזריה,
של חנניה מישאל ועזריה אש
של הדיוט והכל יכולים לכבותה,
וזו של חולה של שמים היא, ומי
יכול לכבותה.

אין החולה עומד מחליו עד
שמוחלין לו על כל עונותיו,
שנאמר (תהלים קג ג) הַסֵּלַח
לְכָל עֲוֹנוֹתֶיךָ הָרַחֵם לְכָל תַּחֲלָאִיכִי.
רב המנונא אמר: חוזר לימי
עלומיו, שנאמר: (איוב לג כה)
רָטַף בְּשָׁרוֹ מִנְעָר יָשׁוּב לִימִי
עֲלוּמִי.

עוד מצינו בגמ' שבת (דף לב).
לעולם יבקש אדם רחמים שלא
יחלה, שאם יחלה אומרים לו,
הבא זכות והפטר. עלה למטה
ונפל, יהיה דומה בעיניו כאילו
העלוהו לגרדום לידון, שכל
העולה לגרדום לידון, אם יש לו
סנגורים גדולים ניצל, ואם לאו
אינו ניצל.

1. חיוב הודאה

בהרבה מקומות בתנ"ך,
ובחלק נכבד מספר תהלים
ובפרק בפרק קז, ובכל סדרי
התפילה, מופיע החיוב להודות
לד' על חסדיו, והינה אחד
מיסודי היהדות. ומצינו בגמ'
(סנהדרין דף צד.) שבגלל
שחזקוהו המלך לא אמר שירה

פנינים

סגולות לרפואה!

להבטיח סעודה: מסופר בגמ' ברכות (דף מו.) רבי זירא היה חולה
נכנס אליו רבי אבהו לבקרו, וקיבל על עצמו 'אי מתפח קטינא חריך
שקי' - אם יתרפא רבי זירא, 'עבידנא יומא טבא לרבנן' - אעשה סעודה
לחכמים. ואכן רבי זירא הבריא ועשה רבי אבהו סעודה לכל החכמים.

מכאן סמך למנהג לעשות סעודת הודאה לחולה שהתרפא. אכן, אין
ראיה מוכחת מהגמ', כי שם הבטיח קודם שנתרפא שתעמוד לו הזכות.

ומבואר בספר עידנא דחדוותא (עמוד פ) ובספר פשט ועיון (עמוד
קנז), שמכאן מקור הסגולה שבכדי שהחולה יבריא, שיתחייב שאם
החולה יבריא, יעשה סעודה גדולה כמו סעודת יו"ט לכולהו רבנן, והוא
כמו סעודת הודאה.

הושע בן בארי: בספר אבני זכרון (רפואה אות תנז) כתב שיש אצלו
קבלה מהרב הקדוש רבי יעקב יצחק מלובלין זיע"א, אם יש לאדם
חולה בביתו, יקבל על עצמו, אם החולה יחזור לאיתנו, יעשה ביום
שלישי בשבוע, סעודה לתלמידי חכמים ויראי השם, עבור נשמת הושע
בן בארי (יש מוסיפים, ובארי אביו), ועדיף שהחולה בעצמו יקבל את
הקבלה.

קודם שמקבל על עצמו, יאמר את לשון הפסוקים (ישעיהו פרק ח
פסוקים יט-כ) וְכִי יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם דְּרָשׁוּ אֶל הָאֲבוֹת וְאֶל הַיָּדְעָנִים
הַמְצַפְצָפִים וְהַמְהִיגִים הֲלֹא עִם אֵל אֱלֹהֵינוּ דְּרָשׁ בְּעַד הַחַיִּים אֶל
הַמֵּתִים. לְתוֹרָה וּלְתַעֲוָה אִם לֹא יֹאמְרוּ כְּדָבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אֵין לוֹ שָׁחַר.

וביאר כ"ק האדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זיע"א (שו"ת דברי יציב
ליקוטים והשמטות סימן קיז אות ד) טעם הדבר שעושים סעודה עבור
נשמת הושע בן בארי כי מבואר בגמ' פסחים (דף פז) שהושע בן בארי
קטרג על ישראל, וגער בו הקב"ה וחזר בו וביקש רחמים עליהם. ולכן
גם כיום, הוא מלמד זכות על כל ישראל.

בארי הנביא: בספר לקוטי תורה וש"ס להמהרי"א מזידיטשוב זיע"א
(פרשת אמור קז ג) מובא סגולה זו בשם הבעל שם טוב זיע"א, ושם
כתב; יעשה סעודת הודאה לשם נשמת בארי הנביא (ולא הושע בנו).

נשמת: מובא בשם הגה"ק רבי העשיל זיע"א בעל חנוכת התורה
סגולה להנצל מהחולי, לקבל על עצמו לומר 'נשמת' כאשר יתרפא
מחליו. וכן היה מורה בשמו הסטייפלער זצ"ל (ארחות רבינו עמוד
שלד).

על הנס שניצל מסנחריב ונתרפא מחליו, לא זכה להיות משיח.

ומבואר בשאלות (פרשת וישלח, דרוש לחנוכה, שאילתא כו) שבני ישראל מחויבים להודות ולשבח לפני ד' כאשר נעשה להם נס. **דכתיב** (תהלים קיז) הִלְלוּ אֶת ד' כָּל גּוֹיִם שִׁבְּחוּהוּ כָּל הָאֲמִים כִּי גָבַר עָלֵינוּ חֶסֶד, ואם גוים צריכים להודות, קל וחומר ישראל. **הנצי"ב מוואלז'ין** (העמק דבר פרשת צו פרק ז פסוק יג) מפרש את לשון **הפסוק** (תהלים קטז יז) לֹךְ אֲזַבַּח זִבְחַ תּוֹדָה - קרבן תודה, וּבִשְׁם ה' אֶקְרָא - ההודאה על הנס. על הפסוק (תהלים קז כב) וַיִּסְפְּרוּ מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה: מפרש **הרד"ק** יספרו לבני אדם מעשה החסדים שעשה עמהם בתוך קהל, ברנה ובקול גדול.

להלן יובא כמה דברים, שעל ידם מבטאים את חיוב ההודאה. קרבן ותשלומיו, 'ברכת הגומל', סעודת הודאה, צדקה, 'נשמת', 'מזמור לתודה', ועוד.

אמונה בהשגחה: הטעם שחייבו את אותם ארבעה להודות, מסביר **הבן איש חי** (שנה א פרשת עקב), כי האדם עלול לתלות את סיבת הצלתו בדרכי הטבע, ולכן עליו להודות לד' על חסדיו, ולייחס את נס ההצלה לבורא כל עולמים.

בקשה על העתיד: כתב **בעל הטורים** (טור הארוך על התורה פרשת ויצא) על הפסוק (בראשית כט לה) הַפַּעַם אוֹדָה אֶת ה' וַתַּעֲמֵד מִלֵּדָת, הטעם שעמדה מלדת, משום שלא בקשה עוד בזמן ההודאה. ולמדנו כאן, שמלבד חיוב ההודאה, צריך לבקש תכף ומיד על העתיד.

2. הקרבת קרבן תודה ותשלומיו

הקרבת קרבן: על הפסוק (ויקרא ז יב) אִם עַל תּוֹדָה יִקְרִיבֶנּוּ. מבארים **רש"י והרשב"ם** (שם) שנדר שלמים בעקבות הודאה על נס שנעשה לו, כגון חולה שנתרפא שצריך להודות, **דכתיב** (תהלים קז יז-כא) יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּרְפָּאֵם... יודו לה' חֶסֶדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם וַיִּזְבְּחוּ זִבְחֵי תּוֹדָה. נחלקו הראשונים בגדר המצוה של הבאת קרבן תודה, לדעת **הסמ"ג** (עשין קפג), ו**רש"י** (מנחות עט: לפי לשון אחד) יש חיוב, להקריב קרבן תודה, כשאירע לו נס וצריך להודות. מאידך לדעת **השיטמ"ק** (מנחות דף עט אות י) ו**הר"י מלוניל** (חולין דף מא:) זה רק רשות.

לימוד פרשת תודה: זה לשון **המשנ"ב** (סימן ריח ס"ק לב) וראוי לומר פרשת תודה. כלומר, שכיום שאין לנו בית המקדש, ראוי ללמוד פרשת קרבן תודה, משום וּנְשַׁלְמָה פָּרִים שְׁפִתֵינוּ (הושע יד ג). כמבואר ב**גמ' מגילה** (דף לא:) אמר אברהם לפניו, רבוננו של עולם, תינח בזמן שבית המקדש קיים, בזמן שאין בית המקדש קיים מה תהא עליהם? אמר לו כבר תקנתי להם סדר קרבנות, כל זמן שקוראין בהן מעלה אני עליהן כאילו מקריבין לפני קרבן, ומוחל אני על כל עונותיהם.

ומבואר ב**משנ"ב** (סימן מח ס"ק א) בשם **הספרים** שכל העוסק בפרשת עולה וכו' הכוונה שהוא מתעסק להבין עניניה, לא אמירת התיבות לבד. ולכן כתב **החפץ חיים** (מאמר צפית לישועה עמוד ה) שאם התחייב קרבן תודה ישלם ללומדי תורה, שיעסקו בפרשת תודה, ויחשב כאילו הקריב.

צדקה: כלפי קרבן חטאת, מבואר בחיי אדם (כלל ט סעיף יב) אדם שחילל שבת בשוגג, יתן צדקה לפחות כשווי כבש או עז הזול ביותר באותו זמן. שהרי בזמן הבית היה חייב חטאת ולא יהא חוטא נשכר. ויזהר לא לומר שנותן עבור חטאת, שלא יחול הקדש על הכסף, אלא יאמר שבמקום חטאת, נותן זה לצדקה.

וכן כלפי חיוב תודה, כתב **המשנה ברורה** (סימן ריח ס"ק לב) בשם **האחרונים**, אדם שנעשה לו נס יפריש צדקה כפי השגת ידו, ויחלק ללומדי תורה ויאמר "הריני נותן זה לצדקה, ויהי רצון שיהא נחשב במקום תודה שהייתי חייב בזמן המקדש". וכן מביא **החיי אדם** (בסוף הספר, כלל קנה סעיף מא) כלפי הודאה על הנס, שיתן צדקה לעניים.

עליה לתורה: מבואר ב**מג"א** (סימן רפב ס"ק י"ח) שבעל היולדת עולה לתורה במקום קרבן יולדת, אפילו שלא קוראים פרשת יולדת. גם **הביאור הלכה** (סימן קלו סדר החיובים לעלות לתורה), מונה את בעל היולדת, בכלל החיובים לעלות לתורה בשבת כאשר היולדת מגיעה לבית הכנסת [והיה המנהג שהאשה שומעת 'ברכו' מבעלה, ורק אחרי ששומעת 'ברכו' יוצאת מהבית ללא שמירה - פ.ד.]. בנוסף, צריך הבעל לעלות לתורה בזמן הבאת הקרבן - יום 40 לזכר, או יום 80 לנקבה, אף שהיולדת לא מגיעה לבית הכנסת.

לפי האמור, שעליה לתורה היא במקום הקרבת הקרבן, אפילו שלא קוראים את פרשת הקרבן, כתב **החתם סופר** (שו"ת חלק א סימן נא) שיש טעם לחכות מלבד 'הגומל' עד קריאת התורה, לקיים את סמיכות הפסוק וַיִּזְבְּחוּ זִבְחֵי תּוֹדָה - עליה לתורה במקום הקרבן, וַיִּסְפְּרוּ מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה - 'ברכת הגומל'.

3. החיוב לברך 'ברכת הגומל'

שגמלני כל טוב: הגמ' בברכות (דף נד:) מונה ארבעה צריכין להודות, ואחד מהם 'חולה שנתרפא', דכתיב (תהלים קז יז-כא) 'שָׁלַח דָּבָרוֹ וַיִּרְפְּאֵם... יוֹדוּ לָהּ' חֲסִדּוֹ. ומבואר ברא"ש (ברכות פרק ט סימן ג) והטור (בסימן ריט), שתקנת 'הגומל' היא במקום שחייב קרבן תודה.

כך נפסק בשו"ע (אורח חיים סימן ריט), ארבעה צריכים להודות, ואחד מהם מי שהיה חולה ונתרפא, ומברך 'הגומל לחייבים טובות שגמלני כל טוב', והשומעים אומרים, 'מי שגמלך כל טוב הוא יגמלך כל טוב סלה'. לשיטת הרמב"ם (ברכות י ח) השומעים אומרים 'מי שגמלך טוב הוא יגמלך סלה'. בקיצור שו"ע (סימן סא סעיף א) הנוסח 'מי שגמלך טוב הוא יגמלך כל טוב סלה'. מברך בפני עשרה מ ישראל, ושנים מהם רבנן דכתיב (תהלים קז לב) 'וירממוהו בקהל עם ובמושב זקנים יהללוהו'.

על איזה חולי: לדעת השו"ע (סימן ריט סעיף ח), מברך 'הגומל' על כל חולי שניצל ממנו, ואפילו חולי שאין בו סכנה, ולא רק בחולי באחד מהאברים הפנימיים, אלא אפילו עלה למטה וירד, חייב לברך, שנחשב כאילו עלה לגדרום וירד. וכתבו הג"ר עובדיה יוסף זצ"ל (הליכות עולם חלק ב עמוד קעה) והגר"צ אבא שאול זצ"ל (אור לציון חלק ב עמוד קפא אות מד), שלמנהג הספרדים הפוסקים כשו"ע, מברך אפילו בחום גבוה למשך חצי יום, ואפילו רק התעלף מחמת חליו, או שתקפתו מחלת הנפילה.

ונחלק עליו הרמ"א (שם) שאין מברכים 'הגומל' רק בנתרפא מחולי שיש בו סכנה, כמו מכה באיברים הפנימיים. והכריע המשנה ברורה (ס"ק כח), שלא יברך אלא אם חלה כל גופו, וכן שכב במיטה לפחות שלושה ימים, ואם היה חולה במחלה שיש בה סכנה, אפילו אם היה במיטה פחות משלושה ימים, צריך לברך.

צינתור: דעת הג"ר שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל (נשמת אברהם או"ח סימן ריט), שגם חולה העובר צינתור בלב, אפילו בלי שום פעולה נוספת מסביב, כגון שימוש ב'בלון' וכדומה, או שעובר ניתוח שבר (קילע), חייב לברך 'הגומל'. והעיר בנשמת אברהם (שם), כיון שלפי דעת הרופאים הסיכון קטן מאד, צריך לדעת מה בדיוק הגבול, מתי צריך לברך 'הגומל' ומתי לא.

הרדמה: ולדעת הג"ר יוסף שלום אלישיב זצ"ל (נשמת אברהם או"ח סימן ריט), אין לברך 'הגומל' על כל ניתוח, רק כאשר עושים ניתוח בהרדמה כללית. והעיר בנשמת אברהם (שם), הרי הרופאים עושים הרבה פעולות מסוכנות, כמו 'ביופסיה' מאיברים פנימיים, בהרדמה מקומית בלי הרדמה כללית, ומדוע שלא יצטרכו לברך על כך 'הגומל'?

תרומת כליה: דעת הג"ר עובדיה יוסף זצ"ל (הלכה ברורה חלק יא עמוד רטז) שהתורם כליה בכדי להציל את חיי חברו, מברך 'הגומל' לאחר שיתרפא מהניתוח. [שהרי זה ניתוח באיברים פנימיים, ועוד שעושים את התרומה בהרדמה כללית].

אכן לדעת הג"ר אליעזר יהודה ולדנברג זצ"ל (ציץ אליעזר חלק י סימן כה פרק כג) אין מברך 'הגומל'. ולשיטתו (ציץ אליעזר חלק ט סימן מה) שאסור לתרום כליה מחמת שמכניס עצמו לסכנה. אכן כבר נתבאר בגיליון עומק הפשט מספר 165 שבמציאות של היום עקב התקדמות הרפואה, יתכן שהציץ אליעזר מודה שאינו נחשב שמכניס עצמו לסכנה באיסור, וצריך לברך 'הגומל'.

4. מועד הברכה

יצא מכלל סכנה: מבואר במשנ"ב (סימן ריט ס"ק ב), שזמן הברכה וההודאה, הוא אחרי שנתרפא מחליו והולך על בוריו, כלומר שהתרפא והולך כעת על רגליו כבריא. לדעת הג"ר שמואל הלוי וואזנר זצ"ל (שו"ת שבט הלוי חלק ד סימן קנב אות ג) תכף כשהבריא מחליו, והולך ברגליו לבית הכנסת ולדעת הרופאים יכול להבריא לגמרי, כיון שכבר יצא מכלל סכנה, מברך 'הגומל'. למרות שעדיין צריך סיוע, ונשאר רושם של החולי לזמן רב.

הבריא לגמרי: ונחלק עליו הגה"ק מצאנז קלויזנבורג זיע"א (שו"ת דברי יציב אורח חיים סימן פו) ששמע מאביו בשם הדברי חיים זיע"א שאין מברכין 'הגומל' עד שיבריא לגמרי מחליו וישוב לאיתנו הראשון כמו קודם שנחלה, ולא ירגיש שום חולשה ורפיון ממחלתו. והדברי חיים עצמו בירך פעם 'הגומל' בזמן שחלק מהקהל כבר לא זכרו שהיה פעם חולה. וכן הביא במשנה הלכות (חלק יא סימן קעז) בשם העטרת זהב (סעיף ו) שהובא בבאר היטב, שאין לברך עד שיצא מהצרה לגמרי, וכן בחולה אין לברך עד שיחזור לבוריו לגמרי.

מעשה שהיה: נס גדול אירע להגרי"ש אלישיב זצ"ל, כאשר היה חולה מסוכן שהתגלה בלבו חור בעורק הראשי, ונעשה נס כאשר קריש דם סתם את החור, לאחר מאמצים עצומים מצאו את ד"ר דניאל קלייר מפלורידה ארה"ב, שרפאו בניתוח אור לכא אלול תשס"ג (סיכויי ההצלחה עמדו על 50% בלבד). ובירך הגרי"ש 'הגומל' מיד אחרי הניתוח הגדול, ביום ב' דראש השנה שנת תשס"ד. ונימק - אף שעדיין לא התרפא לגמרי, מכל מקום מברך על הנס. ולא בירך שוב (פ.ד.).

בשנה הראשונה לניתוח, לא עשה סעודת הודאה, ונימק שכבר בירך הגומל, היכן כתוב סעודה? בשנים הבאות, היה חוגג עם תלמידיו ברוב עם את 'יום ההצלה' שניצל מסכנת חיים, אומרים פרקי הלל והודאה, שרים ומזמרים בליווי כלי נגינה, ומחלקים מזונות (הליכות האי"ש עמוד שיד).

5. סעודת הודאה

לפרסם הנס: על הפסוק (בראשית כא ח) וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מִשְׁתָּה גָדוֹל בְּיוֹם הַגְּמֹל אֶת יִצְחָק, כתב המדרש שכל טוב (בראשית כא ח), שאברהם עשה הסעודה כדי לפרסם מפעלות השם, והביא את כל מלכי האמורי, וסיפר להם ששרה אשתו היתה עקרה, והשם פתח את רחמה וילדה, וכשראו את יצחק הודו ושיבחו לבורא עולם.

מנהג ישראל, שאם אירע לו נס כגון בחולה שנתרפא, עושים סעודת הודאה לפרסם הנס, ולשבח את השם על רוב חסדיו, אכן סעודה זו אינו חיוב. וכתב המהרש"ל (ים של שלמה ב"ק פרק ז סימן לז) הובא בביאור הגר"א, ובחיי אדם (סוף כלל קנה), ובמשנ"ב (סימן תרע ס"ק ט), כל סעודה שעושה לזכר נפלאות ד' ולתת שבח למקום או לפרסם הנס או המצוה, הכל סעודת מצוה. ומסיים החיי אדם שאינו מסכים לדברי הפרי חדש (או"ח סימן תצו סעיף יד) דהוי סעודת הרשות.

כתב החיי אדם (בסוף הספר, כלל קנה סעיף מא) שאירע לו ולמשפחתו נס גדול, שניצלו מהשריפה, ולמען ספר נפלאות ד' קיבל עליו ועל זרעו לזכור הנס ביום ט"ז כסלו, ואחרי מעריב ידליקו נרות כמו יום טוב (ראה שם סדר היום), ואם אפשר יעשה סעודה ללומדי תורה. והורה הגרי"ש אלישיב זצ"ל שאין חיוב לעשות סעודת הודאה, ואם רוצה יכול לעשות (הליכות האי"ש עמוד שיד).

תלמיד חכם: מלשון הגמ' בברכות לגבי רבי זירא שאמר רבי אבהו 'עבידנא יומא טבא לרבנן, משמע שיש ענין לעשות סעודת ההודאה לתלמידי חכמים.

פרסומי ניסא: כתבו הספורנו (ויקרא ז יא) והאברבנאל (ויקרא ז), והנצי"ב בהעמק דבר (ויקרא ז יג), שלכן רבים הלחמים הבאים עם ה'קרבת תודה', וגם קיצרה תורה את זמן אכילת שלמי תודה, שיאכלו ביום אחד ולילה, ולא בשני ימים ולילה ככל השלמים, כדי שהבעלים יזמין לצורך אכילתם את אחיו ואוהביו לשמוח איתו, וישאלו על מה היה תודתו, ויגיד להם את הניסים והנפלאות שהשם עשה איתו וירוממוהו בקהל עם, אבל אם היו נאכלים לשני ימים ולילה ככל שלמים, היה הבעלים אוכלם לבד בביתו.

חשש עין הרע: כבר הורו רבים מגדולי ישראל, הגר"ר יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל, הגר"ר שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל (הליכות שלמה תפילה פרק כג הערה 38) והגרא"ל שטיינמן זצ"ל, לא לעשות סעודת הודאה בפרסום וברוב עם יותר מדי, יש שנימקו טעם המניעה כדי להינצל מחשש עין הרע על כך שנעשה לו נס, ולמנוע את קיטרוג השטן בשמים. ועדיף לערוך את המסיבה בהשתתפות בני המשפחה והמקורבים בלבד.

ומוסיף הגר"ר יצחק טרגר שליט"א שהיה מייעץ סבו הגר"ר שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל 'להבליע' את סעודת ההודאה בתוך סעודת מצוה אחרת, כמו שבע ברכות, סיום מסכת וכדומה, שהרי סעודה זו אינה חיוב. וכן מורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א (קונטרס ורפא ירפא) לא לעשות בפרסום גדול. במקרים מסוימים הורה הגר"ח לא לעשות כלל, בכדי שחלילה לא תחזור המחלה.

וכתב כ"ק האדמו"ר מגור שליט"א (שמועס"ן על התורה) שרואים שאחר הסעודה הגדולה ביום הגמל אֶת יִצְחָק (בראשית כא ח) שהיה בפרסום גדול, הגיע השטן לקטרג, ומזה התגלגל ניסיון עקידת יצחק, ומכאן שעדיף לעשותו בהצנע בלי פרסום (י.ו.י.). כדברי הגמ' סנהדרין (פ"ט:), שהשטן קטרג ואמר שאברהם לא הקריב לו כל ימיו אלא תור אחד וגוזל אחד, ולהפיס דעתו של שטן, אמר לו הקב"ה (בראשית כב ב) קח נָא אֶת בְּנֶךְךָ בִּלְשׁוֹן בְּקֶשֶׁה (ד.ק.).

6. צרכי רבים, הודאה כל שנה, מזמור לתודה, נשמת

מבואר בגמ' שבת (דף לג:) כאשר יעקב ניצל מעשו ולבן וַיָּבֵא יַעֲקֹב שְׁלָם (בראשית לג יח), שלם בגופו, שלם בממונו שלם בתורתו. וַיַּחַן אֶת פְּנֵי הָעִיר, שעשה להם מטבע, שווקים, מרחצאות. גם רבי שמעון בר

יוחאי כשניצל בנס מן המלכות, שאל מה אפשר לתקן בעיר, וטיהר את טבריה מספק טומאה, ציין את הקברים בסיד, שהכהנים יוכלו לעבור, ולא יצטרכו להקיף בדרך ארוכה (פ.א.).

וכתב המשנ"ב (סימן ריח ס"ק לב) וטוב וראוי לו לתקן איזה צרכי רבים בעיר, ובכל שנה ביום הזה יתבודד להודות לה' יתברך ולשמוח ולספר חסדו. עכ"ל.

בחיי אדם מבואר לומר 'מזמור לתודה' (תהלים פרק ק). ויש נוהגים לומר בעשרה 'נשמת כל חי' שאומרים בתפילת שבת עד סוף 'ישתבח', ללא הברכה בסוף.

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- א. חיוב הודאה: יש חיוב להודות לד' על הנס ברפואת החולה.
- ב. קרבת ותשלומין: בזמן הבית היה מביא קרבן תודה, נחלקו הראשונים האם יש חיוב להביא קרבן או שזה רק רשות. בזמן הזה ונשלמה פרים שפתינו, ילמד פרשת תודה, ויחשב לו כאלו הקריב קרבן תודה. או יתן ללומדי תורה מופלגים שילמדו פרשת תודה לזכותו.
- ג. עליה לתורה: יברך 'הגומל' בשעת העליה לתורה, שהיא במקום קרבן, כמו שבעל יולדת חייב לעלות לתורה במקום הקרבן.
- ד. ברכת הגומל: חולה שנתרפא מברך 'הגומל', לדעת השו"ע על כל חולי מברך, לדעת הרמ"א רק אם היה חולה מסוכן מברך. וכתב המשנ"ב שחלה כל גופו ושכב ג' ימים על משכבו מברך. וכן מברך בניתוח בהרדמה כללית, או בטיפול רפואי חמור. תורם כליו מברך, ויש אומרים שאינו מברך.
- ה. זמנה: נחלקו הפוסקים האם יברך מיד כשירד מן המטה, או שימתין עד שיבריא לגמרי.
- ו. סעודת הודאה: ראוי לערוך סעודת הודיה ללומדי תורה, ולהודות בה על הנס, והרי זה סעודת מצוה, ויש חולקים שאינו סעודת מצוה. לא יעשנה בפרסום גדול, מחשש עין הרע, וגם שהשטן לא יקטרג.
- ז. צדקה: אדם שחייב קרבן חטאת יתן שווי הקרבן חטאת. אדם שחייב קרבן תודה, יתן צדקה ללומדי תורה, כפי יכולתו, ויאמר "הריני נותן זה לצדקה, ויהי רצון שיהא נחשב במקום תודה שהייתי חייב בזמן המקדש". ❖

עומק הפשט

זכות הפצת התורה | נייד: 052-7687405 | פקס: 02-6507823 | 5047867@gmail.com

זכות הפצת התורה
לא לפי קוראי
הגיליונות, תעמוד
לרפואת הרב החסיד
רבי אליהו בן
מענצ'ה שליט"א
לרפואת שלימה
בתושח"י.

הנושא לשבוע הבא;
חשש תולעים ב'הערינג' – נדרים דף נא:
 אפשרות להנצחה; לע"נ, לרפ"ש, לישועה, וכדומה!
 ניתן לשלוח - רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.
 אפשר לתרום עבור הוצאת הגיליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס' ו'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.
 וכן בקו הצדקה 073-2757000 יש להקיש עבור קוד 1529.

זכות הפצת התורה
לא לפי קוראי
הגיליונות, להצלחת
הרב יוסף טוביאנה
שליט"א ברוחניות
ובגשמיית, ימלא ד'
כל משאלות לבו
לטובה אמן.